

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 20.11.2007
KOM(2007) 724 lõplik

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

21. sajandi Euroopa ühtne turg

{KOM(2007) 725 lõplik}
{SEK(2007) 1517}
{SEK(2007) 1518}
{SEK(2007) 1519}
{SEK(2007) 1520}
{SEK(2007) 1521}

SISUKORD

1.	Sissejuhatus	3
2.	Võimaluste kasutamine kodanike huvides	5
2.1.	Tarbijate ja VKEdede mõjukuse suurendamine	5
2.2.	Üleilmastumise kasutamine Euroopa huvides	6
2.3.	Nihutame piire: teadmised ja uuendused	8
2.4.	Sotsiaalne, keskkonna- ja ühtekuuluvuse mõõde	10
3.	Tulemuste saavutamine	11
3.1.	Tõenditel põhinev ja mõjudest lähtuv ühte turg	11
3.2.	Eesmärgipärasus ja parem rakendamine	12
3.3.	Detsentraliseeritum ja võrgukesksem lähenemisviis	13
3.4.	Juurdepääsu ja tuntuse parandamine	14
4.	Järeldused	14

1. SISSEJUHATUS

Euroopa Liit on rajatud ühtsele turule. Ühtsel turul on võimalik inimeste, kaupade, teenuste ja kapitali vaba liikumine, millest eurooplased saavad tegelikku kasu¹. Ühtne turg on aidanud kaasa uute töökohtade loomisele ja majanduskasvu kiirenemisele. See on andnud eurooplastele võimaluse elada, töötada, õppida ja jääda pensionile muus kui oma päritoluriigis. Euroopa-sisest liikumisvõimalust on Erasmuse programmi raames kasutanud poolteist miljonit üliõpilast. Tänu ühtsele turule on suurenenud kauba ja teenuste valik ning alanenud nende hind, paranenud kvaliteet ja suurenenud ohutus. Selle raames on kehtestatud ühised reeglid ettevõtjatele, kes omakorda võivad minna 500 miljoni tarbijaga turule. Just ühtne turg on võimaldanud Euroopa majandus- ja rahanduspoliitikal toimida latusalt ning käibelevõtta euro. Ühtse turu laienemisega on loodud uusi võimalusi ning selle käigus on arvesse võetud sotsiaalseid õigusi ja tõstetud tervishoiu-, ohutus- ja keskkonnanõudeid. See on Euroopat veelgi avanud ja mitmekesisistanud ning suurendanud tema konkurentsivõimet.

Hoolimata senistest saavutustest kätkeb ühtne turg veel avamata võimalusi ja seda tuleb kohandada uute oludega. 2007. aasta veebruaris esitas komisjon oma nägemuse 21. sajandi ühtsest turust. Selle kohaselt on turg uuenduslik ja konkurentsile avatud, mille tulemusel paraneb teenuste pakkumine, nii et sellest saavad otsest kasu nii tarbijad kui ka ettevõtjad ja paraneb Euroopa võime kohaneda üleilmastumisega ja üleilmastumist suunata².

Käesolevas ülevaates esitatakse komisjoni nägemuse elluviimise viisid. Ühtne turg põhineb ka edaspidi oma senisel tugeval alusel, kuid seda kohandatakse vastavalt uutele ülesannetele, mis on seotud üleilmastumise, uuenduste ja muutuste kiirenemise ning sotsiaalsete ja keskkonnatingimuste muutumisega. Nüüd, kui EL on suurem ja mitmetahulisem, peab ühtne turg:

- **olema kasulikum kodanikele, tarbijatele ja VKEdele.** Ühtne turg peab paremini vastama kodanike ootustele. Tarbijal peab olema ühtsest turust kasu ka edaspidi – see peab aitama alandada kaupade ja teenuste hindu, parandama kvaliteeti, suurendama mitmekesisust, parandama taskukohasust ja ohutust. Ühtne turg peab aitama parandada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete tegevuse tingimusi.
- **paremini arvestama üleilmastumisega.** Ühtne turg on tõhus vahend, mis võimaldab üleilmastumist ära kasutada eurooplaste hüvanguks. See peab andma ettevõtetele hea stardipositsiooni ülemaailmsele turule minekuks, looma soodsa investimiskeskonna ja tagama, et Euroopa eeskirju ja standardeid järgitakse kogu maailmas.
- **ergutama uute teadmiste loomist ja uuendustegevust.** Majanduskasvule kaasaaitamiseks peab ühtne turg soodustama senisest rohkem teadmistel ja tehnoloogial põhinevate kaupade tootmist ja teenuste osutamist.
- **soodustama sotsiaalset lähenemisviisi ja keskkonnateadlikkust.** Ühtse turu poliitika peab igati arvesse võtma turu avanemise sotsiaalset ja keskkonnamõju ning selle raames

¹ Ühtse turu saavutusi käsitletakse koos käesoleva aruandega avaldatavas komisjoni talituste töödokumendis.

² KOM(2007) 60, 21. veebruar 2007.

tuleb võtta meetmeid, et kodanikud ja ettevõtted saaksid uusi võimalusi paremini ära kasutada.

Seetõttu tuleb leida uusi töömeetodeid ja kasutusele võtta uusi vahendeid. Eesmärgiks tuleb võtta piiriüleste tõkete kõrvaldamine eeskätt õigusaktide vastuvõtmise teel. Selleks et suurendada turgude tõhusust valdkondades, millest on suurim kasu tarbijaile ja mis aitavad kõige rohkem kaasa majanduskasvule ja töökohtade loomisele, tuleb mitmekesistada vahendeid ja suurendada tegevuse eesmärgipärasust. Euroopa õigusloome parandamise kava raames tuleb pöörata suuremat tähelepanu õigusaktide elluviimisele ja jõustamisele, parandada mõju hindamist ja nõupidamist sidusrühmadega, võimaluse piires lihtsustada õigusraamistikku, vähendada bürokraatlikke nõudeid ning hakata süsteempäraselt hindama poliitikat ja õigusakte. Kuid selle saavutamiseks on vaja, et kõnealuse küsimusega ei tegeletaks ainult „Brüsselis“, kuna laienenud ja mitmetahulisemas liidus on tal edu saavutamiseks vaja teha koostööd liikmesriikidega ja kaasata rohkem sidusrühmi.

Ühtsele turule kuulub keskne koht paljudes ELi poliitikavaldkondades. Euro kasutuselevõtt sajandivahetusel ja seda kasutavate liikmesriikide hulga suurenemine süvendab veelgi ühtse turu ning majandus- ja rahaliidu omavahelist seotust. Euro on osutunud stabiilsuse allikaks ja ühtse turu edendamise mootoriks, millest on kasu ELi kui terviku, mitte üksnes eurot kasutavate riikide majandusele. Kuna ühtne turg stimuleerib majanduskasvu ja töökohtade loomist, on tal peamine roll Lissaboni strateegia peamiste eesmärkide saavutamisel. Käesoleva ülevaate esitamise järel peab algama strateegia elluviimise uus etapp. Komisjon esitab selle kohta ettepanekud 2007. aasta detsembris. Selleks et täita säästva arengu eesmäärke, arvestatakse ühtset turgu mõjutavate meetmete võtmisel sotsiaal- ja keskkonnapoliitikat.

Käesolevas ülevaates esitatakse ühtset turgu käsitlev uus lähenemisviis, kuid selles ei esitata tavapäraselt uute õigusaktide vastuvõtmise kava. Ülevaate eesmärk on süvendada paindlikkust ja kohandatavust ning samal ajal säilitada õiguskindlus ja regulatiivne järjepidevus, mis on ühtse turu eduka toimimise eelduseks. Käesolevas dokumendis esitatakse näiteid sellekohastest meetmetest. Neid meetmeid käsitletakse üksikasjalikumalt koos käesoleva ülevaatega esitatavates dokumentides, milles käsitletakse turuseiret, ühtse turu vahendeid ja kaubandusvahendeid. Lõpptarbijale osutatavaid finantsteenuseid käsitlevas dokumendis, mis esitatakse koos ülevaatega, kirjeldatakse üksikasjalikumalt, kuidas selles tähtsas valdkonnas rakendatakse käesolevas dokumendis esitatud lähenemisviisi. Ülevaatele lisatakse dokument, milles käsitletakse võimaluste, juurdepääsu ja solidaarsuse edendamist 21. sajandi Euroopas. See dokument esitatakse koos käesoleva ülevaatega lisaks muid üldist huvi pakkuvaid teenuseid käsitlevatele dokumentidele. Kõik need dokumendid koos ühtse turu saavutuste lühiülevaatega moodustavad „lähivaatamise paketi“. Nad moodustavad peamise osa komisjoni tegevuskavast seoses üleilmastumise alaste ülesannetega, mis on loetletud 2007. aasta oktoobris toimunud mitteametlikul Euroopa Ülemkogul esitatud dokumendis „Euroopa huvi: edukas toimetulek üleilmastumise ajajärgul“³.

³ KOM(2007) 581, 3. oktoober 2007.

2. VÕIMALUSTE KASUTAMINE KODANIKE HUVIDES

2.1. Tarbijate ja VKEd e mõjukuse suurendamine

Ühte turg peab paremini vastama tarbijate ja VKEd e ootustele ning andma neile paremaid tulemusi ja käegakatsutavat kasu. Oma õiguste täielikuks kasutamiseks peab tarbijail olema kindlustunne ja nende sõnal peab olema kaalu. Turu avamine ja tarbijapoliitika käivad käsikäes. Tarbijad võivad teistes ELi riikides ja Internetis sooritada oste ilma, et neil tuleks muretseda tollimaksude või täiendava käibemaksu pärast. Tagatakse toiduainete ja tarbekaupade kvaliteet. Toodete ja toidukaupade tähistamise nõuded ning hindade läbipaistvuse nõuded lihtsustavad võrdlemist ostu tegemisel. Lepingu- või müügitingimustele mittevastavad kaubad võib saata tagasi ja need tuleb ümber vahetada või parandada. Kehtestatud on õigusaktid, millega keelatakse ebaaus kaubandus ja eksitav reklaam. Euroopa tarbijakeskuste võrgustik nõustab ja toetab tarbijaid piiriülestes vaidlustes. Hiljuti tegi komisjon ettepaneku töötada välja energiatarbijate harta, milles esitatakse tarbija põhilised õigused elektri ja gaasiga varustamise alal. Tarbija huve kaitstakse ka ELi konkurentsialaste õigusaktide range jõustamisega. Mitmes sektoris – alates liftidest kuni õlleni – on kõrvaldatud kartelle, keelatud on lennufirmade konkurentsi kahjustavaid ühinemisi, selliseid ettevõtteid nagu Microsoft, Telefonica, Deutsche Telekom ja Wanadoo on kohustatud lõpetama turgu valitseva seisundi kuritarvitamine, riigi vahendite õige kasutamise tagamiseks on kontrollitud riigiabi andmist. Kõik see on aidanud parandada turgude toimimist ja uuenduslikkust, soodustanud kaupade kvaliteedi paranemist ja aidanud hoida nende hinna mõõduka.

Kuid teha tuleb enamat. Ühtne turg peaks rohkem keskenduma tarbijate igapäevaelu mõjutavatele valdkondadele, näiteks energia, telekommunikatsioon, finantsteenuste osutamine lõpptarbijatele ning hulgi- ja jaekaubandus. Selleks et tarbijad saaksid ka tegelikult kasu turu avanemisest ja näeksid paremini ühtse turu eeliseid, tuleks tegeleda tõhusa konkurentsi puudumise ja turgude killustatuse probleemiga, mis osaliselt tuleneb erinevustest riikide tarbijakaitsealastes õigusaktides. Tarbijate harimine ja nende teadlikkuse suurendamine, näiteks finantsteenuste valdkonnas, võib kaasa aidata tootlikkuse ja tõhususe suurenemisele. Kuigi e-kaubanduse õigusraamistik on kehtestatud, on siiski võimalik teha rohkem selle nimel, et kodanikud saaksid kasutada Internetis leiduvaid võimalusi.

Ühtne turg peab ka edaspidi vastama kõrgetele nõuetele, eelkõige toote- ja toiduohutuse alal. Tuleb parandada kaubaturu juhtimist, näiteks tugevdada turuseiret ja paremini koordineerida akrediteerimis-, sertimis- ja turujärelevalveasutuste tegevust. Parandada tuleks ka toodete CE-märgistuse tundmist, et paremini kaitsta tarbijaid ohtlike toodete eest. Ohutud ja kvaliteetsed peaksid olema mitte ainult kaubad, vaid ka teenused. Tuleb arutleda selle üle, kuidas kõige paremini tagada ja tarbijatele selgitada teenuste sektori ohutuse ja kvaliteedinõudeid.

Seoses ühtse turuga tuleb ka edaspidi parandada äritegevuse raamtingimusi. Erinevalt suurtest turuosalistest, kes väga edukalt suudavad kasutada ühtse turu eeliseid, on väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted sageli seisukohal, et ühtne turg on killustatud ja sellele on raske pääseda. Näiteks Euroopa keeleline mitmekesisus ning tema kultuuriliste ja tarbijaeelistuste paljus, mis muidu on hindamatu vara ja uuenduste allikas, muudab VKEd e ühtsele turule pääsemise keerulisemaks. VKEd e pääsemist ühtsele turule võivad häirida ka maksusüsteemide erinevus ja takistused, mis ei ole võimaldanud ühtlustada maksueeskirju. Kuigi viimastel aastatel on äritegevuse alustamine muutnud kiiremaks ja lihtsamaks kogu Euroopas, tuleb teha veel palju, et lihtsustada VKEd e turulepääsu, soodustada nende laienemist ja võimaldada neil kasutada kõiki ärivõimalusi. Komisjon peab nõu kõikide

sidusrühmadega, et teha uusi algatusi, mis aitavad ühtset turgu paremini kohandada VKEde vajadusele.

1. plokk. Tarbijate ja VKEde jaoks turul võetavad meetmed

Tarbijate õigused ja õigus taotleda hüvitist. Kui tarbijaõigusi käsitatakse terviklikult kogu ELis, saab luua lihtsa ja kergesti rakendatava õigusraamistiku ja kõrvaldada asjaolud, mis praegu takistavad tarbijatel ja ettevõtetel kaupade ostmist teisest riigist. Tarbijapoliitikat käsitleva strateegia peamine eesmärk on suurendada tarbijate, sealhulgas erivajaduste ja puudega tarbijate mõjukust, määrata kindlaks nende õigused ja juurdepääsunõuded, ning kaitsta neid ohtude eest, millele nad üksikult ei suuda vastu seista. ELi tarbijakaitsealaste õigusaktide läbivaatamise tulemuste alusel esitab komisjon 2008. aastal uued ettepanekud tarbijate lepinguliste õiguste ja kollektiivse hüvitise taotlemise ning tarbijaõiguste ja konkurentsialaste õigusaktide rikkumisega seotud kahjunõuete esitamise lihtsustamise kohta.

Lõpptarbijatele ettenähtud finantsteenuste kättesaadavuse parandamine. Arvelduskonto avamiseks panga valimine ning makseviisi, investeerimis-, kindlustus- ja hüpoteeklaenu toote, säästmise viisi, pensioni või laenukava ning mootorsõiduki kindlustustoote valimine on otsused, mis mõjutavad oluliselt perekonna eelarvet. Leidub tõendeid, et on võimalik parandada finantsvaldkonnas pakutavate toodete ja teenuste hinda ja valikut ning suurendada usaldust nende vastu. Koos käesoleva aruandega avaldatavas komisjoni talituste töödokumendis kirjeldatakse algatusi, mida komisjon kavatseb teha konkurentsi edendamiseks ja selleks, et tarbija saaks paremini teha oma otsuseid. Algatuste hulka kuuluvad meetmed, millega parandatakse finantsvaldkonna tundmist, võimaldatakse tarbijail vabalt vahetada teenusepakkujat ja avada olemasoleva konto asemel konto teises pangas, võideldakse erinevate toodete konkurentsivälise sidumisega ja soodustatakse hüpoteeklaenude turu toimimist.

Toiduohutus. EL on võtnud eesmärgiks parandada võimalikult suurel määral toiduohutust terves liidus. Komisjon teeb toidu ja toitainete tähistamise alase algatuse ning vaatab läbi uuendtoidu alased õigusaktid.

Farmaatsiatooted. Meditsiinitoodete turujärelevalvemehhanismide tugevdamine ja otstarbekamaks muutmine aitab suurendada terve Euroopa patsientide ohutust. Farmaatsiatooteid ja -teenuseid käsitleva teabe kättesaadavuse parandamine aitab patsientidel teha oma tervise suhtes paremini põhjendatud valikuid. Nimetatud eesmärkide saavutamiseks valmistab komisjon ette meetmete paketi. Lisaks võimaldavad need meetmed Euroopal püsida tervishoiualase uuendus- ja arendustegevuse esirinnas.

Seadus Euroopa väikeettevõtete kohta. Komisjon uurib 2008. aastal mitut VKEde toetamise algatust seoses Euroopa väikeettevõtteid käsitleva seadusega. Selles seaduses võiks esitada VKEde vajadustele vastavaid suuniseid ja sätteid vastavalt põhimõttele „kõigepealt mõtle väikestele“. Seadusesse võiks koondada erinevate poliitikavaldkondade ja seaduste VKEsid käsitlevad osad, et vähendada liigset halduskoormust, suurendada VKEde osalemist ELi programmides ja nende võimalusi osaleda avalikel hangetel, vähendada piiriülese kaubanduse takistusi ning sel teel soodustada uuendusi ja majanduskasvu. Komisjon uurib, kuidas maksupoliitika ja -praktika mõjutab VKEde kasvu, ning esitab Euroopa eraühingu põhimäärust käsitleva ettepaneku, et soodustada VKEde piiriülest tegevust.

Maksukeskkonna parandamine. Jätkatakse tegevust selle nimel, et vähendada kulusid, mis tulenevad eeskätt VKEde maksusüsteemide erinevustest siseturul, ning anda ettevõtetele võimalus valida terves ELis kasutatav maksubaas. Ettevõtete ja üksikisikute piiriülest tegevust peaksid soodustama ka topehtmaksustamise vähendamist käsitlevad poliitilised algatused.

2.2. Üleilmastumise kasutamine Euroopa huvides

Üleilmastumine on kiirendanud arengut ja toonud kaasa muutusi. Üleilmastumisest kasu lõikamiseks on ühtne turg kõige parem vahend. See võimaldab eurooplastel ära kasutada terve

maailma turu avanemist, mille tulemusel alanevad hinnad ja suureneb valik. See sunnib ettevõtteid tegutsema tõhusamalt ja uuendusmeelselt ning aitab neil maailmaturule pääsemiseks tugevdada konkurentsivõimet. See muudab Euroopa huvipakkumaks terve maailma investoritele ja ettevõtetele. Lisaks võimaldab see Euroopal saada muule maailmale eeskujuks ja saavutada maailmas kehtivate eeskirjade lähenemine, mis soodustab Euroopa ekspordi ja tagab, et importtooted vastavad nõutavatele standarditele. Sellega kaitstakse Euroopa kodanikke.

Määruste väljatöötamisel on EL teinud koostööd liikmesriikidega, et ühitada erinevaid lähenemisviise ja leida parim tasakaal ühelt poolt kaubanduse õitsengu ning teiselt poolt tööõiguse, tervisekaitse, ohutuse ja keskkonnanõuete vahel. Selle tulemusena on ELis õigusaktid ja järelevalvesüsteem kaasaegsed ja uuenduslikud ning ELi nõudeid peetakse silmas paljudes valdkondades, näiteks toote- ja toiduohutuse, keskkonnakaitse, avalike hangete, finantsvaldkonna reguleerimise ja raamatupidamisarvestuse valdkonnas. GSM-standardit kasutab maailmas peaaegu kaks ja pool miljardit mobiilsideteenuse tarbijat. Terves maailmas võetakse vähehaaval kasutusele ELi uued eeskirjad CO₂-heidete kauplemise, lennundusohutuse ja kemikaalide valdkonnas. Tervet maailma mõjutab ka ELi konkurentsipoliitika, mille raames komisjon lahendab Euroopa tarbijaid puudutavaid probleeme seoses kartellide, konkurentsivastaste ühinemiste ja domineeriva seisundi ärakasutamisega, sõltumata asjaomaste ettevõtete päritolust. Rahvusvaheline taust muutub kiiresti. Paljude eesmärkide nimel peab kooskõlastatult tegutsema terve maailm – olgu siis kliimamuutuse või piraatluse ja võltsimise alal. Maailmas süveneb uut tüüpi koostöö õigusaktide väljatöötamise ning standardite ja eeskirjade lähendamise valdkonnas. ELi ja tema partnerite ühistes huvides oleks niisugust lähenemisviisi veelgi edendada, sest nii soodustatakse standardite ühtlustamist kõrgel tasemel, selle asemel et kohanduda madalate nõuetega.

Kuidas seda saavutada? Edasiliikumisel tuleb toetuda tegevuskavas „Globaalne Euroopa“ nimetatud kolmele sambale⁴.

2. plokk. Globaalne Euroopa: kuidas liikuda edasi

Laiendada väljapoole ühtset turgu ala, kus Euroopa ettevõtetel on võimalik konkureerida. Selleks tuleb avada uusi turge kaubanduse mitmepoolse ja kahepoolse liberaliseerimise teel ning saavutada, et turulepääsu õigust on võimalik tegelikult kasutada. Komisjon taotleb endiselt Doha arengukava elluviimist. Maailma Kaubandusorganisatsiooni loodud alusele toetudes on komisjon algatanud läbirääkimised „süvendatud“ vabakaubanduslepingute üle, et parandada ELi ettevõtete turulepääsu ja veelgi lähendada õigusakte. Tehakse ka konkreetseid algatusi, et paraneks rahvusvaheliste intellektuaalse omandi ja subsideerimise alaste õigusaktide täitmine. Lisaks tagatakse konkurents integreeritud siseturul, kasutades riigiabi andmise kontrollimise süsteemi, mis kuulub konkurentsipoliitika teostamise vahendite hulka. Sellele lisaks tuleb kasutada kaubanduspoliitika vahendeid, et võidelda ebaõiglase subsideerimise ja muude ebaõiglaste kaubandustavadega välisriikides, ning tagada, et kogu maailmas järgitakse ühesuguseid reegleid, sealhulgas avatakse välisturud ka tegelikult.

Laiendada ühtset turgu reguleerivate õigusaktide mõjuala. Selleks tuleb edendada Euroopa standarditel ja väärtustel rajanevat koostööd teiste riikidega, mis omakorda võimaldaks Euroopa õigusaktide väljatöötamisel kasutada maailma head tava ning tagada, et Euroopa standardid võetakse teiste riikide standardite väljatöötamise aluseks. Komisjon peab praegu oma peamiste partnerite ja

⁴ KOM(2006) 567, 4. oktoober 2006.

vahetute naabritega mitut mitmepoolset ja kahepoolset dialoogi, et lähendada üksteisele õigusakte. Mitmepoolsete arutelude peamine eesmärk on pöörata Maaailma Kaubandusorganisatsiooni tegevuskavas suuremat tähelepanu õigusaktide lähendamise probleemile. Kahepoolset tasandil leidub häid koostöövõimalusi näiteks ELi ja Ameerika Ühendriikide vahelise finantsturge käsitleva regulatiivdialoogi ja hiljuti asutatud atlandiülese majandusnõukogu raames. Kõnealustele dialoogidele tuleb seada täpsem eesmärk ning nad peavad täiendama kaubanduslääbirääkimisi ja olema paremini seotud koolitus-, abi- ja teaduskoostööga. Komisjon peaks aitama Euroopa järelevalve- ja regulatiivasutustel süvendada rahvusvahelist koostööd. ELi asutustele peab jääma juhtroll maailma riikide eeskirjade väljatöötajate ja standardimisasutuste seas. Sel eesmärgil peab ta tegutsema rahvusvahelisel tasandil üksmeelselt. Komisjon seab rahvusvahelisel areenil, näiteks OECD raames, eesmärgiks konkurentsieskirjade lähendamise. Samuti peab EL olema õppimisvõimeline. ELi määruste parandamiseks ja selleks, et need võetaks omaks kogu maailmas, tuleb Euroopa poliitika kindlaksmääramisel arvestada maailma standarditega ja ammutada inspiratsiooni teiste riikide regulaatorite heast tavast.

Tagada, et Euroopa kodanikud saavad avatusest tegelikku kasu. Avatus peab kaasa tooma paremad standardid, madalamad hinnad ja suurema valiku. Sel eesmärgil tuleb teostada turuseiret ja võtta meetmeid, et turg toimiks paremini, ning aidata kaasa konkurentsikeskkonna parandamisele nii terves ELis tervikuna kui ka liikmesriikides. ELil on konkreetsed kohustused võtta meetmeid kaubanduslepingute alusel ja tagada, et neil meetmetel on soovitud mõju. Tekstiiliturg on hea näide selle kohta, et turu avamine annab reaalselt kasu vaid juhul, kui täidetud on teatavad tingimused. 2005. aasta jaanuaris, pärast umbes kümne aasta pikkust üleminekuetappi, kaotas vastavalt Maaailma Kaubandusorganisatsiooni reeglitele lõplikult kehtivuse 40 aastat kehtinud tekstiili- ja rõivatööstuse kvoodisüsteem (tekstiilikaubanduse kokkulepe). Hiljem korraldatud uuringu tulemusel selgus, et muutuse mõju tarbijaile oli üldiselt positiivne, kuid selle ulatus erinevates ELi riikides oli erinev, sõltudes riigi konkureeriva tööstuse struktuurist ja konkurentsi tasemest jaemüügisektoris. Iirimaal ja Ühendkuningriigis langesid rõivahinnad umbes poole võrra, kuid Itaalias ja Hispaanias need oluliselt ei muutunud. Selleks et tarbija saaks kasu rahvusvahelisest kaubandusest, kavatakse samal viisil analüüsida ka muid sektoreid ja soodustada vajalike meetmete võtmist.

Käesolevale aruandele lisatavas ühtse turu rahvusvahelist mõõdet käsitlevas dokumendis esitatakse rohkem üksikasju selle kohta, kuidas ühtse turu vahendeid tuleks kohandada terves maailmas toimuvatele muutustele.

2.3. Nihutame piire: teadmised ja uuendused

On saabunud aeg, et kohandada ühtset turgu, mis kunagi moodustati esmatooteid ja tööstuskaupu silmas pidades. Ühtne turg peab muutuma avatumaks ja paremini vastama teadmispõhise ja teenuste osutamisele suunatud majanduse vajadustele.

Tänapäeval on teenused Euroopa majanduse peamine tõukejõud. Teenuste sektori arvele langeb 70 % sisemajanduse kogutoodangust, 68 % tööhõivest ja 96 % uutest töökohtadest. Ent teenused moodustavad ainult umbes 20 % ELi sisekaubandusest. Seega on paljud teenused oma laadilt kohalikud ja kliendid soovivad, et teenuse osutaja asuks nende lähedal. Kuid teenuste valdkonnas tuleb avada uusi võimalusi, vähendada takistusi ja suurendada konkurentsi. Avamata võimalusi illustreerib tõsiasi, et vaid 6 % eurooplastest kasutab teises riigis asuva partneriga tehingute tegemiseks elektroonilisi kanaleid.

Kõnealuses valdkonnas astutakse mitmeid samme. Pärast seda kui rakendub teenuseid käsitlev direktiiv, mille liikmesriigid peavad üle võtma 2009. aasta lõpuks, suureneb teenuste osutamine ELi tasandil tõenäoliselt märgatavalt. Ka võrgutööstuste (energia, telekommunikatsioon, postiteenused, transport) alal tehtavad algatused hakkavad tulemusi andma pärast nende täielikku rakendamist. Näiteks Euroopa ühtse

telekommunikatsiooniraamistiku loomise mõju kodanikele ja ettevõtetele seisneb selles, et alanevad hinnad, paraneb valik ja pakutakse uuenduslikke teenuseid. Ühtse turu võimaluste avamisele aitaks kaasa, kui riigiabi hakataks andma pigem horisontaalsete eesmärkide saavutamiseks, näiteks uuendusteks ja teadmiste loomiseks.

Teha võiks enamgi. Näiteks peaks kodanikel, ettevõtetel ja ametiasutustel olema võimalik mis tahes Euroopa paigas olevaid võimalusi ära kasutada informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) abil. IKT, millel rajanevad niisugused teenused nagu e-arved, e-hanked ja e-toll, on asendamatu „elektroonse siseturu“ toimimiseks. Kuna tehnoloogia areneb kiiresti, tekib oht, et liikmesriigid valivad erinevad või omavahel kokkusobimatud lahendused ja kasutajate vahele tekivad „e-tõkked“. Liikmesriigid ja komisjon peavad tegutsema käsikäes ja märgatavalt suurendama jõupingutusi, et vältida turu killustumist ja saavutada, et IKT lahendused lepitakse ühiselt kokku.

Senisest rohkem tuleks edendada teadmiste ja uuenduste vaba liikumist, mis on ühtse turu „viies vabadus“. Ühtne turg peaks soodustama Euroopa uuendustegevust. See aitab kaasa uute tehnoloogiate kasutuselevõtule terves Euroopas. Niisugune turg võimaldab kasutada nii virtuaalseid kui ka füüsilisi võrke ja tõukab tagant keeruka logistikasektori arengut, mis omakorda võimaldab integreerida kaupade, energia, teabe, teenuste ja tööjõu voogude juhtimist. Kõnealune turg soodustab teadmiste vahetamist, kuna aitab kaasa töötajate, teadlaste ja üliõpilaste liikuvusele. Järgnevalt võetakse kokku algatused, mida kavandatakse ühtse teadmiste ja uuenduste turu edendamiseks.

3. plokk. Nihutame piire: uuendusmeelsed inimesed, uuenduslikud tooted ja teenused

Teadlaste liikumine. Teadusuuringute 7. raamprogrammi raames toetatakse vahetult terve ELi teadusuuringute võrgustike loomist ja teadusuuringute integreerumist. Euroopa teadusruumi kujundamise raames tehakse ettevalmistusi nn teadlasepassi kasutuselevõtmiseks, millega kõrvaldatakse teadlaste liikuvuse takistused ja soodustatakse teadlaste vahetust.

E-side raamistiku ajakohastamine. Komisjon on teinud ettepaneku reformida ELi telekommunikatsioonieeskirju, et viia lõpule sideteenuste ühtse turu loomine. See on eelduseks digitaalse majanduse ja ühiskonna arenemisele. Nende ettepanekutega suurendatakse järjepidevust ja ennustatavust ning lihtsustatakse uute piiriüleste teenuste väljatöötamist. See võimaldab muuta raadiospektri poliitika tõhusamaks, paindlikumaks ja turukesksemaks, kasutada Euroopa majanduslikke eeldusi ning haarata juhtroll traadita side tehnoloogia alal. Kõnealuste ettepanekute taustal tehakse 2008. aastal algatus, millega ajakohastatakse universaalteenus, et aidata luua kõikidele kättesaadavat infoühiskonda.

Intellektuaalomandi õigused. Täidetud on eeldused, et saaks vastu võtta otsused, millega luuakse ELi ühine patendikaitseraamistik lihtsa, lihtsa, säästliku ja kvaliteetse patendisüsteemi kujundamiseks Euroopas. Komisjon esitab 2008. aastal tööstusomandi õiguse alase strateegia, millega suurendatakse VKEde teadlikkust tööstusomandi õigusest, edendatakse nende õiguste kasutamist ning antakse tööstusomandi õiguste haldamine riigieelarvest rahastatavatele teadusasutustele. Võltsimise ja piraatlusega võitlemiseks tehakse ettepanek võtta vastu tollialane tegevuskava.

Standardimine. Komisjon esitab 2008. aastal standardimisstrateegia, et aidata teadus- ja arendustegevuse saavutustel jõuda turule (eeskätt VKEde kaudu) ning soodustada uute energia säästmise ja keskkonnatehnoloogiate juurutamist. Erilist rõhku pannakse VKEde ja teadlaskonna kaasamisele.

E-arved. Komisjon teeb Euroopa e-arve loomist käsitleva ettepaneku, et soodustada elektroonsete arvete esitamist terves ELis.

E-autentimine ja digitaalallkiri. E-valitsuse loomiseks tehtud jõupingutustele tuginedes esitab komisjon 2008. aastal konkreetse tegevuskava, et võtta kõikides liikmesriikides kasutusele üldtunnustatud ja koostalitlusvõimelised digitaalallkirjad ja e-autentimine (st elektrooniline isikusamasus) ja seega edendada piiriüleste avalike teenuste osutamist.

E-toll. Aastal 2008, tolliliidu 40. aastapäeval, asuvad komisjon ja liikmesriigid rakendama e-tolli käsitlevat otsust, mille eesmärk on muuta kõikide ELi tolliasutuste ja ettevõtete IT-süsteemid koostalitlusvõimeliseks.

2.4. Sotsiaalne, keskkonna- ja ühtekuuluvuse mõõde

Euroopas ja väljaspool tuleb arvestada turu avamise ja majandusliku integratsiooni sotsiaalsete ja keskkonnamõjudega. Seetõttu tuleb parandada otsuste mõju hindamist ja olla ühiselt paremini valmis avatuse suurenemise ja tehnoloogia arenguga kaasnevateks muutusteks, nende soodustamiseks ja juhtimiseks. See tähendab, et toote turuhind peab vastama tema ühiskonna- ja keskkonnakuludele ning kodanikud peavad olema senisest teadlikumad sellest, milline mõju võib olla nende kui tarbijate valikutel. Need küsimused on prioriteetsed ühtse turu pikaajalise elujõulisuse seisukohalt ning neile kuulub keskne koht ka säästva arengu vaatevinklist. Viimase eesmärk on jaotada ühtlasemalt maailma avanemisest saadavat kasu ja parandada see tulevastele põlvedele.

Ühtne turg on arenenud käsikäes Euroopa sotsiaalmeetmete kavaga. Reformilepingu artiklis 2 sõnaselgelt loetletud ühised õigused ja väärtused ning ühenduse sotsiaalpoliitika õigustik peegeldavad ühte – Euroopa kavatseb saavutada uusi eesmärges mitmes sotsiaalpoliitika valdkonnas.

Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse poliitika, mille elluviimist toetatakse ELi struktuurifondidest, ühendab kodanikke ja ettevõtteid, annab neile uusi õigusi ning võimaldab ära kasutada ühtse turu kõiki võimalusi. See poliitika on võimaldanud jaotada siseturust saadavat kasu terves liidus ning selle tulemusena saadakse kõikjal osa avanemise eelistest, samuti võimaldab see leevendada kohandumise kahjulikke mõjusid.

Euroopa ühiskonnaas toimuvad kiired muutused. Tehnoloogia areng ja üleilmastumine mõjutavad eurooplaste elu ja tööd, loovad uusi töö- ja karjäärivõimalusi, suurendavad nõudlust uute oskuste järele ja kiirendavad muutusi. Ühtne turg on põhjustanud uusi suundmusi ELi-siseses liikuvuses. Osal töötajatest on kohandumisraskused ja muutused tunduvad neile ähvardavana, eriti kui need mõjutavad nende kogukonda. Selline mure on põhjendatud ja sellega tuleb arvestada. Tagada tuleb töötajate õigused ja säilitada ühtsed tingimused, eeskätt ELi tööõiguse õige kohaldamise teel.

Keskkonnaküsimusi ei tule arvestada üksnes nende tähtsuse pärast, vaid ka seepärast, et need võivad luua uus võimalusi. Keskkonnasäästliku tootmise sektoris töötab praegu juba rohkem inimesi kui sellistes tootmissektorites nagu auto- või ravimitööstus. EL kavatseb tegutseda sihikindlalt ja edendada oma standardeid terves maailmas, mis võimaldab olla esirinnas uute tehnoloogiate väljatöötamisel ja aitab luua uusi töökohti. Euroopa võib olla eeskujuks kogu maailmale oma kogemustega kliimamuutuse vastase võitluse valdkonnas, näiteks selles, kuidas vähendada süsinikuheiteid tootmisprotsessis ja teenuste osutamisel. Euroopa võib pakkuda ka ülemaailmseid võrdlusnäitajaid ja uute eksporditurgude hõlvamise kogemust.

4. plokk. Euroopa sotsiaalse suunitluse süvendamine

Sotsiaalmeetmete kava uuendamise ettevalmistamine. Komisjoni esitatud kodanikeskse tegevuskava raames toimuvad arutelud Euroopa sotsiaalse olukorra üle. Peale käesoleva aruande avaldab komisjon ka nägemuse selle kohta, kuidas eurooplased saavad kasutada võimalusi, mis tekivad Euroopa avanemise, ajakohastumise ja muutumise tulemusel. Kõnealuse nägemuse kohta esitatud arvamusi kasutab komisjon selleks, et uuendada ELi tasandil võetavate sotsiaalmeetmete kava, mille ta esitab 2008. aasta keskel.

Üldhuviteenused. Koos Lissaboni lepinguga vastuvõetud protokollis esitatakse põhimõtted, millest EL lähtub üldhuviteenuste osutamisel. Protokolliga määratakse asutamislepingu tasandil kindlaks uus, läbipaistev ja usaldusväärne üldhuviteenuste raamistik. See põhineb kogemustel, mis on saadud terve aastakümne kestnud arutelul ELi rolli üle ja selles rõhutatakse, et seisukohtade lähenemine on kiirenenud pärast komisjoni 2004. aasta valge raamatu avaldamist. Uuest olukorrast kokkuvõtte tegemiseks esitatakse koos käesoleva ülevaatega dokument, milles käsitletakse üldhuviteenuseid, sealhulgas üldhuvi pakkuvaid sotsiaalteenuseid. Peagi tehakse ka tervishoiuteenuste alane algatus.

Liikuvuse soodustamine. Liikumisvabadus on töötajate ELi lepingus sätestatud õigus, millel on eriti suur tähtsus ühtse turu toimimise seisukohalt. Töötajate liikumisvabadus muutub veelgi lihtsamaks, kui lõpeb uute liikmesriikide suhtes võetud üleminekumeetmete kehtivusaeg. Euroopa töötajate liikuvuse aasta 2006 järelkajana esitab komisjon enne 2007. aasta lõppu tööalase liikuvuse tegevuskava, millega koos vaadatakse läbi ka ühenduse sotsiaalkindlustuse koordineerimise eeskirjad.

ELi tööõigus. ELi eeskirjades tunnustatakse töötajate põhiõigusi, näiteks teabe ja nõu saamise õigust, ning sätestatakse miinimumnõuded, millega tagatakse töötajatele ja ettevõtetele ühtsed tingimused. 2008. aastaks esitab komisjon ettepaneku muuta Euroopa tööõukogu asutamise direktiivi.

Piiriülene integratsioon. Selleks et soodustada ELi kodanikel piirialadel elamist ja töötamist, on välja töötatud uus õigusvahend, mida nimetatakse „Euroopa territoriaalse koostöö rühmitiseks“. Sellega aidatakse kujundada uut lähenemisviisi piiriülesele koostööle sellistes valdkondades nagu tervishoid, riskiennetus, keskkonnakaitse, kultuur, turism ja kohaliku tähtsusega piiriülene infrastruktuur.

3. TULEMUSTE SAAVUTAMINE

Selleks et ühtne turg annaks oodatavaid tulemusi, tuleb seda kohandada ja kasutada uusi lähenemisviise. See on veelgi tähtsam nüüd, kui EL on varasemast suurem ja mitmetahulisem. Ühtse turu toimimise tagamine on iga tasandi valitsus- ja järelevalveasutuste ühine ülesanne. Ühine turg põhineb usaldusel. Seda usaldust saab tugevdada ja süvendada halduskoostöö tihendamise ja teabevahetuse parandamisega. Uue turu kõikide võimaluste avamiseks tuleb uuendada partnerlust.

3.1. Tõenditel põhinev ja mõjudest lähtuv ühte turg

EL peaks keskenduma kõige enam tähelepanu vajavatele küsimustele, võtma meetmeid valdkondades, kus turg ei toimi ja kus sekkumise mõju on kõige suurem. Meetmete rakendamises peavad osalema kõik sidusrühmad, kelle ülesanne on jälgida muutusi turul, selgitada välja probleeme, hinnata meetmete võtmise vajalikkust ja koguda tagasisidet. Hea näitena võib tuua gaasi- ja elektrituru toimimise parandamiseks tehtud jõupingutused.

Komisjonil ja riikide ametiasutustel on laialdased kogemused turu ja sektori järelevalve alal. Järelevalvet tuleb aga edasi arendada. Probleemide lahendamisel on tähtsal kohal sektori konkurentsiuuringud, juhtivate turgude väljaselgitamine ja ühiste tehnoloogiaalgatuste tegemine. Kuid mitmes valdkonnas on ühtse turu toimimise kohta vaja koguda rohkem

tõendeid. Selleks on vaja saada tagasisidet vahetutelt turuosalistelt. Rohkem tuleb arvestada ka tarbija ja VKEde huvidega ning ülemaailmsed mõõdet ja mõju ühiskonnale ja keskkonnale.

5. plokk. Meetmete võtmine seal, kus nende mõju on kõige suurem

Turu- ja sektori järelevalve. Käesoleva ülevaate tegemise käigus on komisjoni talitused välja töötanud peamiste kauba- ja teenuseturgude järelevalve metoodika. Metoodika kohaselt vaadeldakse kõigepealt sektoreid, et välja selgitada need sektorid, kus majanduskasvu, töökohtade loomise ja tarbijate heaolu parandamise mõttes on võimalik saada kõige paremaid tulemusi. Teises etapis uuritakse väljavalitud sektoreid põhjalikumalt, et selgitada välja turgude puuduliku toimimise põhjused (vähene avatus või integreeritus, tarbija seisukohast vähene valik ja läbipaistmatus, vähene konkurents, puudulik õigusraamistik, uuenduste puudumine). Sellega saadakse piisavalt detailne ülevaade asjaomas(te) sektori(te) konkreetsetest vajadustest. Uuringu esialgsed tulemused esitatakse koos käesoleva aruandega avaldatavas komisjoni talituste töödokumendis. Uue lähenemisviisi edasiarendamiseks kavatseb komisjon teha tihedat koostööd liikmesriikide ametiasutustega.

Tarbijate tulemustabelid. Tarbijate tulemustabelit kasutatakse eespool nimetatud metoodika raames andmete kogumiseks. Tulemustabel töötatakse välja selleks, et uurida turu toimimist tarbijate seisukohast ja selgitada välja, millised turud toimivad majanduslikus ja sotsiaalses mõttes halvasti. Tulemustabelis kasutatakse selliseid peamisi näitajaid nagu kaebused, hinnad, tarbijate rahulolu, kauba või teenuse vahetamise võimalikkus ja ohutus, ning võimaluse korral ka valdkonnale omaseid näitajaid. Kasutusele võetakse uued andmeallikad, näiteks selleks, et võrrelda tarbijahindu. Tarbijate tulemustabelid ühendatakse 2009. aastal ühtse turu tulemustabeliga.

3.2. Eesmärgipärasus ja parem rakendamine

Ühtse turu edendamiseks kavatseb komisjon kasutada „arukaid“ vahendeid – lihtsaid vahendeid, mis arvestavad subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete ning riikide tavadega.

Kodanikel ja ettevõtetel on piiriüleseks tegevuseks vaja õiguskindlust. Ent ehkki mõnes valdkonnas on ka edaspidi vaja vastu võtta õigusakte, ei ole see siiski kõikidel juhtudel vajalik. Mõnel juhul õigusaktide vastuvõtmisest ei piisa, näiteks kui ühtse turu toimimist ei takista õiguslikud asjaolud, vaid käitumine ja asutuste tegevus. Mitmetahulises ELis leidub muidki põhjuseid vältida õigusraamistiku keeruliseks muutumist. Sageli saadakse parimaid tulemusi, kui lisaks õiguslikult siduvatele vahenditele kasutatakse veel mitut muud vahendit (näiteks ühtse turu ja konkurentsi reguleerimise vahendeid), sealhulgas juhendamist, enesereguleerimist, koolitust ja selgitustööd. Pidevalt tuleb tööd teha selle nimel, et ühtse turu poliitikas osaleks rohkem sidusrühmi ning alati selgitataks välja nende arvamus. Olulisemad ettepanekuid hinnatakse ka edaspidi rangelt ning komisjon kavatseb lõpetada ELi sekkumise juhtudel, kui sellega enam ei saavutata seatud eesmäärke või kui seda asendavad uued meetmed, mis tulenevad näiteks sündmustest turul, kohalike, piirkondlike ja riiklike ametiasutuste tegevusest või rahvusvahelistest meetmetest.

Peamine eesmärk on ühtse turu eeskirjade rakendamine ja jõustamine terves ELis. Ühtse turu eeliseid ei õnnestu kasutada, kui ELi õigusakte kohaldatakse valesti, kui neist tulenevaid õigusi ei ole võimalik täielikult kasutada või kui ei ole võimalik kasutada õigust taotleda hüvitist. Kavas on jätkata ühenduse õigusaktide kohaldamise parandamist, et kodanikud, tarbijad ja ettevõtted mõistaksid paremini ühtse turu õigusraamistikku ja saaksid seda kasutada.

6. plokk. Ühtse turu vahendite parem kasutamine

Vahendite parem valimine. Koos käesoleva aruandega avaldatakse komisjoni talituste töödokument, milles esitatakse ülevaade ühtse turu poliitika kujundamise, juhtimise ja elluviimise vahenditest ning arutletakse selle üle, kuidas igal valitsemise tasandil saavutada parimaid tulemusi.

Rakendamise parandamine. Vastavalt hiljuti avaldatud teatisele, milles käsitletakse ühenduse õiguse kohaldamist,⁵ kavatseb komisjon võtta meetmeid, et vältida probleemide tekkimist ELi õigusaktide rakendamisel ja kiiresti lahendada tekkivad probleemid koostöös liikmesriikidega. Komisjon uurib ELi õigusaktide rikkumise juhtumeid, kusjuures esmajoones pööratakse tähelepanu niisugustele rikkumistele, mille mõju on kõige suurem. Liikmesriikidel palutakse esitada vastavustabelid selle kohta, kuidas nad võtavad üle ühenduse õigusakte. Selleks et tagada ühenduse õigusaktide rikkumise lõpetamine, avaldab komisjon üldist laadi teavet õigusaktide kohaldamise ja õigusmenetluste kohta.

Probleemide vahetu lahendamine. SOLVIT on ühtse turu asjatundjaid ühendav võrgustik, mis on loodud eesmärgiga aidata kodanikel ja ettevõtetel lahendada probleeme, mis tekivad seetõttu, et riikide ametiasutused kohaldavad ELi eeskirju valesti. Alates võrgustiku loomisest 2002. aasta juulis on riikide SOLVIT-keskuste ja komisjoni SOLVIT-meeskonnast koosnev võrk lahendanud rohkem kui 1300 probleemi, kusjuures mõnel juhul on oluliselt muudetud liikmesriigi õigusakte. Umbes 80 % probleemide puhul on leitud kohtuväline lahendus ja tavaliselt on piisanud kümne nädala pikkusest tähtajast. SOLVITile esitatavate avalduste hulk kasvab järjest, kuna tema tuntus aina suureneb.

3.3. Detsentraliseeritum ja võrgukesksem lähenemisviis

Seoses ühtse turuga peavad meetmeid võtma ELi kõikide tasandite ametiasutused ja sidusrühmad. Nad peavad ühendama oma jõu ühtse turu eeskirju parema tundmise, kohaldamise ja jõustamise edendamiseks. Ühtse turu tõhusa toimimise seisukohalt on kõige tähtsam vastutustunde ja vastastikuse usalduse süvendamine. Sellele vastavalt tuleb ümber kujundada töised suhted ja leida uusi lahendusi.

Mõne liikmesriigi kogemuse alusel võib kinnitada, et palju on võimalik saavutada „ühtse turu keskuste“ loomisega, et kooskõlastada riigisisest tegevust ühtse turu tõhususe suurendamiseks. ELi eeskirjade tulemusliku ja järjekindla täitmise kohta võib tuua näiteks Euroopa konkurentsivõrgustiku, mille puhul eesmärgi saavutamine tagatakse liikmesriikide konkurentsiasutustest ja komisjonist koosneva võrgustiku abil. ELil võib olla roll ka riikide valitsusasutuste vahelises teabe ja töötajate vahetamises, näiteks tolli valdkonnas ning tarbijakaitsevõrgustiku raames. Mitmes valdkonnas on võimalik veelgi tihendada koostööd, luua võrgustikke ja laiendada töötajate vahetust ELi riikide haldus-, kohtu- ja reguleerivate asutuste ning ELi reguleerivate asutuste vahel.

7. plokk. Partnerluse tugevdamine

Viimaste aastate jooksul on kohalikul, liikmesriikide ja ELi tasandil tehtud palju algatusi, et parandada ELi õigusaktide ülevõtmist, rakendamist ja jõustamist, levitada teavet ja süvendada ametiasutuste piiriülest koostööd. ELil on palju kogemusi, mille alusel saab otsustada, millised meetmed on tulemuslikud ja millised mitte, ning millistes valdkondades tuleb ühtse turu tegelikult toimimiseks teha täiendavaid jõupingutusi. Komisjon kavatseb koos siseturu nõuandekomiteesse kuulvate liikmesriikidega selgitada välja asjakohase hea tava, jõuda kokkuleppele suunistes ja üksteist vastastikku abistada. Liikmesriikide Lissaboni strateegia elluviimise koordinaatoritele tuleks teha ülesandeks parandada strateegilist koordineerimist ja kogemuste vahetamist.

⁵

KOM(2007) 502, 5. september 2007.

3.4. Juurdepääsu ja tuntuse parandamine

Ühtse turu võimaluste tutvustamist ja teadvustamist tuleb märgatavalt parandada. Selleks et kodanikud, ettevõtted ning kohalikud ja piirkondlikud ametiasutused saaksid ühtses turust kasu, peab teave olema neile kättesaadav ja nad peavad mõistma eeskirju. Eeskirjade läbipaistvus ja lihtne juurdepääs teabele on eriti tähtsad ka partneritele kolmandates riikides.

Liikmesriikidel tuleb parandada ühtse turu alast selgitustööd ja tutvustada olemasolevaid teabeallikaid. Komisjon võib seda tegevust toetada. Käesoleva ülevaate ettevalmistamisega seoses on teavitamist juba parandatud. Käivitatud on katseprojekt, mille raames on kindlaks määratud ühtse turu saadikud, ning väljatöötamisel on veebileht, mille kaudu pakutakse juurdepääsu mitmele ELi ühtse turu alase abi teenusele. Lisaks eelnimetatule võtavad komisjon ja liikmesriigid üldisemat laadi meetmeid kodanike ja ettevõtete teavitamise ning nende probleemide lahendamise valdkonnas.

8. plokk. Teabe kättesaadavuse parandamine

ELil on abivajajatele abiteenused. Kas vahetad Euroopas elukohta ja soovid teada, millised on Su õigused? Kas otsid tööd? Kas tahad teada, kuidas võtta arvele auto? Kas äri alustamine tundub keeruline? Euroopa teab lahendusi ja saab Sind aidata. Kodanike ja ettevõtete ühtse turuga seotud probleemide lahendamiseks käivitatakse ELi veebipõhiste teenuste koondportaal. See kujuneb „kõik ühest kohast“ teeninduskeskuseks, mille kaudu pakutakse juurdepääsu teabele, abile ja ELi probleemide lahendamise süsteemidele, mille hulka kuulvad veebiportaalid Europe Direct ja Teie Euroopa, SOLVIT, Kodanike nõuandeteenistus, EURES ja äsjaloodud ettevõtlike toetusvõrgustik.

Ühtse turu tulemuslikkusest annab ülevaate ühtse turu tulemustabel. Komisjon jälgib ühtse turu tulemuslikkust ja esitab sellega seotud peamiste ülesannete kohta korrapäraselt aruandeid kevadistel Euroopa Ülemkogu kohtumistel. Muu hulgas esitatakse teave ELi direktiivide ülevõtmise, rikkumiste ja probleemide lahendamise vahendite, sealhulgas SOLVIT, kasutamise kohta. Esitatakse ka majandusnäitajad, näiteks turujärelevalve kohta, ning andmeid turu toimimise kohta võrreldes võrdlusnäitajatega. Esimene põhjalikum ühtse turu tulemustabel avaldatakse 2008. aastal.

4. JÄRELDUSED

Ühtne turg, mis on Euroopa suurematest kordaminekutest, võimaldab Euroopal julgelt astuda 21. sajandisse. Avatud, integreeritud ja konkurentsil põhinev ühte turg soodustab majanduskasvu ja aitab parandada kaubandussuhteid, avab uusi võimalusi ja loob uusi töökohti. Üleilmastumise ajajärgul on eurooplastel just ühtse turu kaudu võimalik kaitsta oma huve ja levitada oma väärtusi. Koos ühtse turu arendamisega parandatakse peamiste teenuste üldist kättesaadavust, muudetakse rangemaks sotsiaal- ja keskkonnavalvete nõudeid ning suurendatakse investeringuid teadusse ja haridusse. Just ühtse turu kaudu saab Euroopa tuua oma kodanikele kasu ja seetõttu on selle arendamine kõikide tasandite ametiasutuste ühine ülesanne.

Selleks et aidata kaasa käesolevas ülevaates esitatud mõtete eluviimisele, kutsub komisjon Euroopa Parlamenti, nõukogu, Euroopa Sotsiaal- ja Majanduskomiteed ning Regioonide Komiteed üles:

- põhimõtteliselt toetama ühtse turu kohandamist vastavalt käesolevale teatisele; 2008. aasta kevadel toimuval ülemkogu kohtumisel tuleks saavutada, et Lissaboni strateegias tõstetakse ühtse turu eesmärkide (sh väliseesmärkide) tähtsust ning et 2008. aastal seoses

majandus- ja rahandusliidu 10. aastapäevaga toimuval läbivaatamisel arvestatakse käesoleva aruande põhiseisukohtadega;

- kiitma heaks käesolevale teatisele lisatavas dokumendis esitatud nägemus ja seega rõhutama ühtse turu sotsiaalseid eeliseid – võimaluste suurenemist, kättesaadavuse paranemist ja solidaarsuse kasvu;
- toetama käesolevale aruandele lisatud teatises esitatud lähenemisviisi üldhuviteenustele, sealhulgas üldhuvi pakkuvatele sotsiaalteenustele.